

RAAKAMAIDON KERÄILYN JA MAIDON KULJETUSTEN OMAVALVONNAN KÄYTÄNNÖN TOTEUTTAMINEN

Kaj Nyman

Valio Alkutuotanto

Seinäjoki 8.9.2026

ESITYKSEN SISÄLTÖ

- ✦ Tausta ja historiaa
- ✦ Mitä omavalvonta tarkoittaa maidon keräilyssä Valioryhmässä?
- ✦ Mistä omavalvonta koostuu?
- ✦ Maidon siirtokuljetukset

TAUSTAA JA HISTORIAA

Maitotuotteiden
**MARKKINA-
JOHTAJA**
SUOMESSA

VIENTIÄ
60
MAAHAN

3000
MAITOTILAA
OMISTAJINA

12
OSUUS-
KUNTAA

11 + 2
TEHDASTA
Suomessa ja
Virossa

4009 + 627
VALIOLAISTA
Suomessa ja
maailmalla

2,4 MRD
LIIKEVAIHTO

1,6 MRD
MAITOLITRAA
tiloilta vuodessa

**KOHTI HIILI-
NEUTRAALIA**
maitoketjua 2035

**TUOTOT
TILOILLE**
maidon hinnan
kautta

5 – 10
PATENTTIA
tai keksintöä
vuodessa

VALION

omistajaosuuskunnat

Valion omistaa kaksitoista osuuskuntaa. Näistä neljän kanssa Valiolla on hankintasopimus. Hankintaosuuskuntiin kuuluvat noin 3 000 maitotilaa, jotka toimittavat maidon Valiolle. Namä **neljä hankintasuuskuntaa omistavat Valio-konsernista yli 99 %**. Muut kahdeksan omistajaosuuskuntaa ovat Valion kilpailijoita.

Osuuskuntia

12

80 %

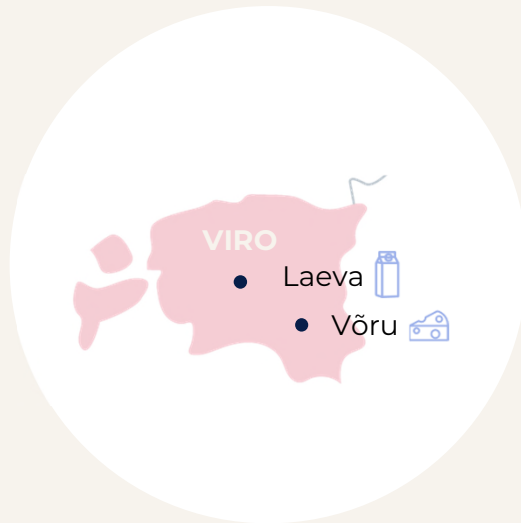
Suomen maidosta

1635 milj. l

maitoa vuodessa

VALION OMAT TEHTAAT

Suomessa ja Virossa 11+2

KEHITÄMME LOGISTIIKKA JATKUVASTI – TARJOAMME MYÖS LOGISTIIKKAPALVELUITA

- ✦ Jakeluvarastot Riihimäki, Jyväskylä ja Oulu
- ✦ Päävarasto
- ✦ Pakastevarasto Tuusula
- ✦ Vientivarasto Tuusula
- ✦ Valio Aimon tukkuvarastot Espoossa ja Kuopiossa
- ✦ Terminaaliverkosto

Yhteensä

**560
MILJ**

Asiakkaille
toimitettua kiloa
vuodessa Suomessa

6 200

Asiakaskäyntiä
päivässä Suomessa

Toimitukset Turun
saaristosta Nuorgamiin

Fiksut reitit ja täyteen
pakatut autot

Maitotuotteiden lisäksi
jakelemme kaikkia
elintarvikkeita
veitsikuorituista
perunoista
kardemumma-
putkiloihin

Logistiikkapalveluissa

**50
MILJ**

Kiloa tuotteiden
toimituksia logistiikka-
asiakkaillemme
vuodessa

Tukkutoimituksissa

**38
MILJ**

Asiakkaille
toimitettuja
tukku tuotteita
vuodessa

Tutkimme ja etsimme
jatkuvasti uusia
ympäristöystävällisiä
ratkaisuja
toimintaamme

Siirrymme
kuljetuksissa kohti
hiilineutraaliutta
ensisijaisesti oman
tuotannon biokaasua
hyödyntäen

MAIDONKERÄILYN FAKTOJA

- ✦ Valion ajossa 60 kpl autoja
- ✦ 120 kpl reittejä / päivä
- ✦ 1640 milj. litraa 2025
- ✦ 17,3 milj. km yhteensä 2025

TÄNÄÄN
11 KPL LBG
3 KPL CBG
AUTOJA KERÄILYSSÄ

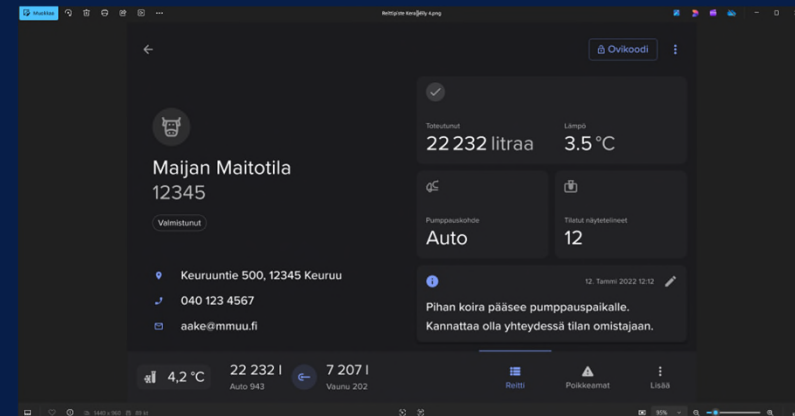

- Kaasuautoilla ajettiin 1,46 milj / km 2024
- Kaasuautoilla ajettiin 2,45 milj. / km 2025

Valio Alkutuotanto

VALIO KAMU 2.0 - KERÄILYJÄRJESTELMÄ

-----Alkuperäinen viesti-----

Lähetetty: no-reply@valio.fi <no-reply@valio.fi>

Lähetetty: lauantai 15. elokuuta 2026 19.02

Vastaanottaja: Valio kuljetuspaallikot

Aihe: Valio KAMU - Poikkeamaraportti: reitti 908

TÄMÄ VIESTI ON LÄHETETTY AUTOMAATTISESTI - ÄLÄ VASTAA TÄHÄN VIESTIIN

DETTA ÄR ETT AUTOMATISKT MEDDELANDE - SVARA INTE PÅ DETTA MEDDELANDE

POIKKEAMARAPORTTI:

Havaintaja: Kuljettaja

Havaintajan nimi: Herra X (Maitolinjat Oy) Tuottajan osuuskunta: 600

Ajoneuvo: 998

Reitti: 908

Havaittu: 15.08.2026 19:01

Tuottajan nimi: YYYY

Tuottajanro: XXXX

Ilmoitettu: 15.08.2026 19:01

MUU HAVAITU POIKKEAMA:

- Muu poikkeama: Saksanpaimenkoira irti pihalla - koirat pidettävä kiinni

OMAVALVONNAN PERUSTA LUOTIIN JO 2000-LUVUN ALUSSA...

VALIORYHMÄN TOIMINTAJÄRJESTELMÄ - kattaa koko maitoketjun

Hankintasuuskunnilla
ja Valiolla yhteiset
toimintatavat mm.

- JOHTAJUUS
- HENKILÖSTÖ JA TYÖTURVALLISUUS
- YMPÄRISTÖN HALLINTA
- RAAKAMAIDON LAADUNVARMISTUS
- NEUVONTA
- MAIDON KERÄILY
- TUOTTAJAPALVELUT

Valioryhmän hankintaosuuskuntien yhteinen toimintajärjestelmä valmistui vuonna 2004

Yhteiset

- menettelyohjeistot
- tavoitteet
- mittaamiskäytännöt
- toiminnan kehittämismenettelyt

Ristiinarvioinneilla varmistetaan
toteutuminen ja opitaan muilta

**MITÄ OMAVALVONTA TARKOITTA
MAIDON KERÄILYSSÄ
VALIORYHMÄSSÄ?**

MISTÄ OMAVALVONTA KOOSTUU?

MAIDON KERÄILYN OMAVALVONTA

1. Keräilykaluston hyväksyntä/rekisteröinti elintarvikehuoneistoksi edellyttää toimivaa omavalvontaa
2. Maidon keräily on osa hankintaosuuskunnan (HOSK) toimintaa
 - HOSK vastaa siitä, että omavalvonta ja sen kuvaus ovat ajan tasalla
3. Osuuskunnilla on sopimukset liikennöitsijöiden kanssa ➔ sitouttaa liikennöitsijät ja keräilykuljettajat tekemään asiat yhteisesti sovitulla tavalla
4. Valioryhmässä noudatetaan yhteistä toimintatapaa omavalvonnassa osuuskunnasta riippumatta

OMAVALVONTA SISÄLTÄÄ SEURAAVAT ASIAT

1. Kuvaus harjoitettavasta toiminnasta
2. Toiminnan kuvaus rekisteröintiä varten
3. Noudatettavat ohjeet
keräilykuljetuksissa (FACT)
4. Keräilykaluston huolto
5. Henkilöstön perehdytys ja koulutus
6. Kalustoluettelo osuuskunnilla

1. HARJOITETTAVA TOIMINTA

Osuuskunta xx hakee elintarvikehuoneistohyväksyntää maidonkeräily- ja kuljetus – toiminnalle, raakamaidon laadunhallinnalle (laadun seuranta ja poikkeamien käsittely)

HARJOITETTAVA TOIMINTA

- ✦ Raakamaidon keräily ja kuljetus maidonjalostamoon
- ✦ Raakamaidon laadunhallinta eli laadun seuranta ja laatupoikkeamien käsittely
- ✦ Nimetty omavalvonnan vastuuhenkilö osuuskunnassa

2. TOIMINNAN KUVAUS (1/2)

- ✦ Osuuskunta hankkii, keräilee ja myy raakamaitoa Valio Oy:lle. Osuuskunnan vastaanottama maitomäärä oli vuonna 2025 xxxxx litraa ja tuottajamäärä xxxx kpl.
- ✦ Osuuskunnalla on xx maidonkeräilyautoa, joita käytetään vain maidon keräilyyn ja kuljettamiseen.
- ✦ Maidon keräily toteutetaan yksityisten liikennöitsijöiden toimesta, joiden kanssa osuuskunnalla on kuljetussopimukset. Sopimuksessa on kuvattu sekä kuljetusyrittäjän että osuuskunnan vastuut. Keräilyautojen säiliöiden ja mittalaiteiden huolto on Valion vastuulla.
- ✦ Keräilykaluston kotipaikkaluettelo liitteenä, josta ilmenee mihin tuotantolaitokseen raakamaitoa osuuskunta toimittaa.

2. TOIMINNAN KUVAUS (2/2)

- ✦ Osuuskunnan tuotantoneuvonnan asiantuntijat seuraavat raakamaidon laatua ja vastaavat laatupoikkeamien korjaavien toimenpiteiden toteutumisesta ja raportoinnista.
- ✦ Osuuskunnassa noudatetaan yhteisiä Valioryhmän toimintajärjestelmän ohjeita, jotka ylläpidetään Valion Fact-järjestelmässä. Keräilyä ja kuljetusta koskevien ohjeiden kopiot ovat myös Valma-järjestelmässä, johon keräilykuljettajilla on pääsy. Ohjeet päivitetään säännöllisesti.
- ✦ Omavalvonnan vastuhenkilö osuuskunnassa on xxxxx (vastuhenkilö vastaa omavalvontasuunnitelmasta ja siihen kuuluvista varo- ja tarkastustoimenpiteiden suorittamisesta).
- ✦ Vastuhenkilö ilmoittaa muutokset valvovalle viranomaiselle.

3. KERÄILYKULJETUKSEN OHJEET (1/3)

1. YLEISET OHJEET

- ✦ Henkilökunnan HTP –ohjeet
- ✦ Turvallisuusohje Valion ulkopuolisille toimijoille
- ✦ Raaka-aineet ja lisäaineet ja niiden käsittely

2. KERÄILYN OHJEET

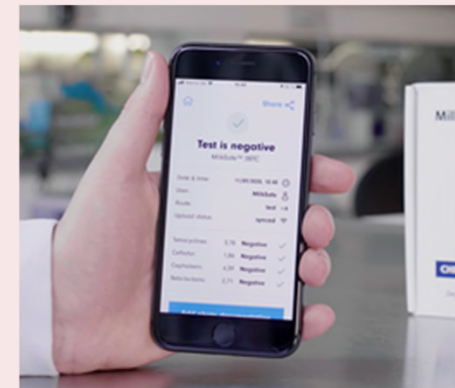
- ✦ Maidon keräily, purku ja pesut ja huollot – prosessi
- ✦ Keräilyyn valmistautuminen
- ✦ Keräilyautonkuljettajan toiminta tilalla
- ✦ Keräilykuljettajan suojautuminen tarttuvien tautien varalta
- ✦ Maidon nouto tilalta (= kuinka usein maito voidaan noutaa)
- ✦ Keräily- ja siirtoautojen säiliöiden ja laitteiden pesu ja puhdistus
- ✦ Keräily- ja siirtoautojen säiliöiden puhtaustarkkailu
- ✦ Näyteventtiilin pesuohje

3. KERÄILYKULJETUKSEN OHJEET (2/3)

3. RAAKAMAIDON LAADUN VARMISTUS JA POIKKEAMIEN HALLINTA

- ✦ HACCP - riskinarviointi: Raakamaidon keräily ja kuljetus
- ✦ Poikkeamien hallinta ja raportointi osuuskunnassa
- ✦ Tilan raakamaidon laatusuunnitelma
- ✦ Raakamaitojen 8060, 8061 ja 882 laatusuunnitelma, kuljetuserät ja siilot
- ✦ Tilan raakamaitonäytteiden otto ja kuljetus sekä analysointi, prosessi
- ✦ Tuottajien lähettämien näytteiden kulku tiloilta aluelaboratorioon - prosessi
- ✦ Tilan raakamaitonäytteiden otto ja käsittely
- ✦ Tilan raakamaidon analysointisuunnitelma ja analysointi
- ✦ Raakamaitopoikkeamat
- ✦ Raakamaidon aistinvarainen arviointi
- ✦ Raakamaidon lämpötilaseuranta ja poikkeavat tulokset

MILKSAFE® -ANTIBIOOTTIPIKATESTI VARMISTAA ELINTARVIKETURVALLISUUTTA

Laatua joka pisara – yhdessä onnistuen

3. KERÄILYKULJETUKSEN OHJEET (3/3)

- ✦ Raakamaidon antibioottijäämät: keräilyauton kuljettajan toiminta
- ✦ Raakamaidon antibioottijäämät: vastaanoton ja neuvonnan toimenpiteet
- ✦ MilkSafe® FAST CM 1 3BTS-testin teko-ohje
- ✦ Kuljetuserien (kuormien) bakteeripoikkeamat
- ✦ Raakamaidon jäätymispistepoikkeamat
- ✦ Raakamaidon vapaat rasvahapot (FFA eli happoluku)
- ✦ Raakamaidon voi happobakteeri- itiöseuranta ja poikkeamiin reagointi
- ✦ Tilalla rajoittavat määräykset: Tarttuvat taudit prosessi
- ✦ Hygienian varmistaminen ja näytteenotto salmonellatiloilla
- ✦ Maidossa tai eläimissä rajoittavia määräyksiä – prosessi (haitalliset aineet, myrkyt, BSE)
- ✦ Maidon vastaanoton keskeyttämisperusteet Valioryhmässä
- ✦ Valiokäynti maitotilalle

4. KERÄILYKALUSTON HUOLTO

- Keräilyauton säiliörakenteiden ennakkohuoltolista ja tarkastuspöytäkirja
- Perävaunujen ennakkohuolto- ja tarkastuspöytäkirja

5. KULJETTAJIEN PEREHDYTYKSEN JA KOULUTUKSEN

- Uuden keräilykuljettajan perehdyttäminen ja testaus, myös e-koulutus
- Keräilykuljettajien työhön opastus -lomake
- Mittalaitteiden hallinta
- Säännölliset jatkokoulutukset

KERÄILYKULJETTAJIEN TYÖHÖN OPASTUS

Sivu 1(3)

Henkilö:		
Osoite:		Puhelin:
Liikennöitsijä, jonka palveluksessa:		Aloituspäivä:
Tehtäviin perehdyttäminen	Toteutusajankohta	Perehdyttäjä
KAMU-LAITTEISTO JA SEN TOIMINTA		
• kuljettajanumero • kirjautuminen hyttipäätteeltä/imutilasta • reittien päivittäminen • reitin aloitus (hyttipäätte/imutila) • tilan paikantaminen (GPS/käsin) • perävaunun kiinnitykset/irrotukset • asiakastietojen tarkastus • tuottajien/ulkoisten asiakkaiden/tuotantolaitosten/perävaunun kiinnitys- ja irrotuspisteiden lisäys • ylitäyttöantureiden toiminta		

MUUT TÄRKEÄT ASIAT		
Työvaatteet: asialliset, siistit		
Tuottajapostin menettelyt		
Valman ohjeistuksen läpikäyminen		
Toimintaohjeet kriittisissä poikkeamatilanteissa (epäily maidon jalostuskelpoisuudesta)		
Hygieniasaamistodistus (hygieniapassi)		

ALLEKIRJOITUKSET

Perehdytjän allekirjoitus

Liikennöitsijän allekirjoitus

SIIRTOKULJETUKSET ELI KULJETUKSET LAITOSTEN VÄLILLÄ (ESIM. KERMA, ERILAISET HERATIIVISTE)

- ✦ **Siirtokalustosta vastaa itse yrittäjä**
- ✦ Yrittäjä on yhteydessä paikallisiin viranomaisiin hyväksyntöjen ja tarkastusten osalta
- ✦ Ohjeet ja prosessin kuvaus SEKÄ huoltopöytäkirjat löytyvät Valiolta
 - Valion kunnossapito huoltaa säiliöt samoin kuten keräilyssäkin.

Yhteiset ohjeet

	Asiakkaan tuotepalautusten käsittely.pdf
	Näytteiden kuljetus siirtoautoissa.pdf
	Lämpötilan mittaaminen asiakastoimituksen yhteydessä.pdf
	' Kylmäketjun hallinta Valion jakelukuljetuksissa.pdf
	Kuljettajille ja liikennöitsijöille suunnattu koulutus ja opastus.pdf
	Siirtokuljettajan koulutus ja perehdyttäminen.pdf
	Vastuut ja valtuudet maitoraaka-aineiden siirtokuljetuksissa.pdf
	Maitoraaka-aineiden siirtokuljetus.pdf
	Siirtokuljettajan työhön opastus.pdf
	Maitoraaka-aineiden siirtokuljetusprosessi.xls
	) Keräily- ja siirtoautojen säiliöiden ja laitteiden pesu ja puhdistus.pdf
	:P HACCP-riskinarviointi; Maitoraaka-aineen siirtokuljetus.pdf
	Asiakaspalveluvirheiden ja varastopoistojen luokittelu.pdf

KIITOS!

KYSYMYKSIÄ?

KAJ NYMAN

Valio Alkutuotanto
kaj.nyman@valio.fi
050 398 7885